

Inspirationsmateriale til undervisning

Sosu-fagligt gerontologisk arbejde

40601

Udviklet af:
Mie Mikkelsen
Social- og sundhedsskolen i Silkeborg
Rylevej 1
8600 Silkeborg
Tlf.: 86804755

1. Uddannelsesmålets sammenhæng til FKB/TAK

Uddannelsen hører til den fælles kompetencebeskrivelse:

2692 Omsorg, sygepleje og pædagogisk arbejde

Kompetencebeskrivelsen findes på: www.epos-amu.dk

Arbejdsfunktioner

I forhold til tidligere skal social – og sundhedsassistent i stigende grad selvstændigt kunne varetage pleje og omsorg for ældre, samt kunne arbejde dynamisk på dette felt. Der sker fra sekundærsektor til primærsektor en opgaveglidning, som medfører krav om kompetenceudvikling således at social – og sundhedsassistenten kan varetage nye opgaver. Social – og sundhedsassistenten skal i højere grad selvstændigt kunne tage initiativer relateret til pleje, omsorg, genoptræning og aktivitet, og kunne fagligt argumentere ud fra ajourført viden.

Deltagerforudsætninger

Uddannelsen henvender sig til erfarne social- og sundhedsassistenter indenfor alle områder af social- og sundhedsassistentens arbejdsområde, dog primært fra ældreområdet.

Struktur

Uddannelsen kan afholdes som selvstændig AMU-uddannelse.

I tilslutning til denne uddannelse findes flere relevante AMU-uddannelser:
Forebyggelse og sundhedsfremme

44787 Forebyggelse af selvmord blandt ældre

43436 Hospicemetoder i praksis

44329 Kontaktperson i omsorg og sygepleje

40208 Kvalitet i offentlige ydelser

40596 Hverdagslivet som indsatsområde i sosu-arbejdet

44784 Omsorgsarbejdet med ældre i leve- bomiljøer

45781 Pædagogiske metoder i ældreplejen

42646 Rehabilitering som arbejdsform

Uddannelsen er desuden udviklet til at indgå som en del af et valgfrit fagmodul ”Den ældre borger” i KUA – forløbet (KompetenceUdviklingAssistent). Dette valgfrie fagmodul er forudgået af et basismodul på 20 dage.

Det valgfrie fagmodul er et integreret forløb med følgende øvrige uddannelser:

45781 Pædagogiske metoder i ældreplejen.

44352 Sunde kostvaner

42646 Rehabilitering som arbejdsform

2. Ideer til tilrettelæggelse

Uddannelsen foreslåes som et split forløb - eksempelvis 4 – 3 – 3 med mulighed for fordybelsesdage i mellemprioriteten. Herved skabes mulighed for tættere sammenhæng mellem uddannelse og daglig praksis.

Uddannelsen kan tilrettelægges med udgangspunkt i følgende temaer.

Temaer

Tema 1

Ældre i udvikling .

I temaet sættes focus på at ældre **er** deres liv. Fortid, nutid og fremtid er væsentlige aspekter i pleje og omsorg for ældre. Herunder focus på ressourcer som bærende for håb, meningsfuldhed, livskvalitet og udvikling. Der tages også udgangspunkt i livsalderpsykologi og det at man udvikler sig hele livet. Fremtidens alderdom som mulighedernes tid og ikke som begrænsningens tid. Mødet med forskellige generationer af ældre. Der medtages de mentale aldringsprocesser, herunder forandringer der knytter sig til indlæring, motivation og hukommelse.

Tema 2

Det særlige – om ældre mennesker og deres sygdomme.

Formålet med temaet er at deltageren får opdateret sin viden om kompleksiteten mellem aldringsprocesser og deres indflydelse på ældres liv og helbred. Den biologiske aldring har konsekvenser, som skal ses integreret med psyke og omgivelser. De fem områder - immobilitet, faldtilbøjelighed, inkontinens, intellektuelle problemer og en behandlingsmæssig faktor fremkaldt problem vægtes sammen med forebyggelse.

I sammenhæng med ovenstående tematiseres sygdomme og sygdomstilstande hos ældre såsom diabetes, kredsløbslidelser - herunder apopleksi og sår, lidelser relateret til bevægeapparat f.eks slidgigt, frakturer. Infektioner herunder forebyggelse af smitte med multiresistente bakterier. Delir, demens, depression.

Lægemidler til ældre herunder forebyggelse af fejlmedicinering.

Andre hyppigt anvendte behandlingsformer

Undersøgelser herunder blodprøver.

Typiske problemstillinger hos ældre inddrages ligeledes sundhedsfremme, forebyggelse og støttemuligheder.

Tema 3

Genoptræning, pleje og behandling. Social – og sundhedsassistent i det tværfaglige samarbejde.

Udfordringer i det tværfaglige samarbejde - mod samme mål. Om at have en koordinerende rolle med henblik på at bevare kontinuiteten og en tilstedelighed tilpasset individuel genoptræning, pleje og omsorg for den ældre borger.

Social – og sundhedsassistentens rolle i tværfaglig udredning og behandling. Herunder samarbejdet med egen læge, sygeplejerske, terapeut og sekundær institutioner om opfølgning i hjemmet på påbegyndt genoptræning, pleje og behandling.

Det særlige ved udskrivelse af den ældre til eget hjem herunder forebyggelse af tab af livsmod efter indlæggelse og forebyggelse af komplikationer. Samarbejdet med pårørende og etablering af dialog med pårørende/netværk.

Tema 4

Kvalitet i ældreomsorgen.

Den værdibaserede pleje og omsorg, etik i arbejdet. Grundlaget for den gode omsorg i det offentlige. Sikring af den ældre mod forskellige typer overgreb.

Dilemmaer i ældreomsorgsarbejdet. Forskellige typer af dilemmaer indenfor områder som pleje, rehabilitering, indlæggelse, pårørende. Forskellige vinkler på dilemmaer og metoder til håndtering. Om at være i et krydspres .Forskellige former for støtte i værdikonflikter herunder kollegapleje, reflekterende teamsamtale, kollegial supervision . Egen trivsel.

Retssituationen for den ældre borger – om love, regler og garantier. Tænke ældres ret ind i hverdagen. Skræddersyning af indsatsen til den enkelte borger.

Tema 5**Etisk og værdig afslutning på livet.**

Temaet tager afsæt i deltagerens egne erfaringer fra praksis, og deres rolle i pleje- og omsorgsarbejdet af døende borgere. Herunder hvordan man kan være professionelt nærværende. Palliationsbegrebet udfoldes og deltageren får igennem arbejdet med dette tema videreudviklet sin viden om hvilke gener det døende menneske kan have. Håndtering af dilemmaer i plejen af døende er et emne, som er væsentlig at få løftet. På baggrund af denne viden kan deltageren i egen praksis være med til at højne den tværfaglige palliative indsats. Der sættes focus på betydningen af en handleplan, som et dynamisk arbejds – og udviklingsredskab. Det er væsentlig at have kendskab til lovgivningen om plejeorlov, plejevederlag og medicintilskud for at kunne hjælpe og støtte borgeren og pårørende.

- Palliationsbegrebet.
- Fysiske og psykiske gener hos døende
- Tværfaglig indsats på plejehjem
- Handleplaner, et pleje – og evalueringsredskab.
- De pårørendes og den døendes rettigheder
- At være tæt på som fagperson

3. Opgaver og undervisningsmaterialer

Undervisningsformen veksler imellem lærerstyrede oplæg, dialog og cases, øvelser og bundne opgaver. I tema 1, 3, 4, 5 vægtes især stor deltageraktivitet og dialog, da temaerne lægger op til inddragelse af egne erfaringer, er holdningsprægede og lægger op til diskussion om dilemmaer. Især tema 4 og 5 kan med fordel planlægges ud fra dilemmapædagogisk tilgang.

Det er en fordel at deltagerne medbringer beskrivelser af egne praksiserfaringer. Eksempelvis i relation til arbejdsplads værdier eller beskrivelse af egen oplevelser i forbindelse med omsorg for den døende borger og pårørende.

Der skal så udsendes brev om denne forventning inden uddannelsesstart.

Der skal ikke nødvendigvis være sammenhængende dage under de enkelte temaer. Eksempelvis kan indhold omhandlende den ældre borgers retstilling med fordel ”drysses” på undervejs i uddannelsesforløbet i relation til varierende temaer.

Opgave team 1: Deltagererne interviewer hinanden ud fra ”forestillinger om egen alderdom”: hvad i deltagerens eget liv har betydning for at være menneske? Hvad vil være bærende for at bevare meningsfuldhed og hvad skal til for at forblive den man er og fortsat kunne opleve nyt i livet ud fra egne præmisser?

Interviewguiden relaterer sig til de teoretiske oplæg.

I opsamlingen drøftes forskellighed i menneskers liv i forhold til værdier, livshistorien, mestring i gennem livet, forståelse af små ressourcers betydning, forskellighed og variation i forhold til ældres udfordring i hverdagen.

Med baggrund i forskellige billeder (fortællinger, praksisbilleder, tv – klip, film o.a.) kan også drøftes sammen spørgsmålstyper i grupper.

Opgave team 2: Eventuel invitation af gæstelærer f.eks gerontopsykiatrisk sygeplejerske eller sygeplejerske fra geriatrisk område med henblik på at temaerne belyses så troværdigt som muligt i forhold til den aktuelle praksis /det sidste nye i praksis.

Casearbejde: Ud fra beskrivelse af kompliceret borger forløb, gruppedrøftelse af Olympiade - syndrom og andre teorier, som har været indhold i oplæg. Der fokuseres på hvilke sammenhænge der kan være årsag til borgerens problemstillinger. Opsamlingen fokuserer på forebyggelse og initiativer til optimering af den professionelle indsats.

Øvelse i at søge kritisk på internettet og bibliotek m.h.p. at indhente ny viden på det geriatriske område.

Med henblik på at vejlede ældre i korrekt brug af medicin øves med forskellige medicindispenseringsformer. 2 og 2 kan deltagerne øve en vejledning f.eks. med inhalator.

Opgave tema 3: I grupper drøftes kontaktpersonens rolle i tværfaglig sammenhæng, når borgeren indlægges på sygehus eller udskrives. Der drøftes hvordan det sikres at kendskabet til borgers ønsker og vaner inddrages i plejen f.eks. under indlæggelse.

Opgave tema 5: Gruppearbejde: Gruppen vælger en praksiserfaring og sammenholdt med teorioplæg drøftes og gives bidrag til, hvordan man på i den udvalgte situation kan optimere plejen af døende, styrke samarbejdet med pårørende og hvordan man kan inddrage andre faggrupper med henblik på lindring.

Desuden kan der eventuelt gives invitation af fagpersoner fra palliativt team med henblik på styrkelse af tværfaglig indsats og faglige input i forhold til lindring. Undervejs i temaet er det oplagt at anvende dilemmaer til at styrke refleksiviteten og forandringskompetencen. Der tages udgangspunkt i cases, deltager erfaringer , studier o.a.

Hvis uddannelsen tilrettelægges som split-forløb kan der indlægges en bunden opgave i de to mellemprioder. Deltagerne kan arbejde med temaer efter eget valg. Der kan også i løbet af de første 4 dage introduceres til et mindre valgfrit projekt relateret til egen praksis. Projektet arbejdes med i mellemprioderne.

4. Litteraturliste mv.

Bøger:

Demens efteruddannelse – til social og sundhedspersonale

Rolf Bang Olesen

Munksgaard Danmark, 2007

Demens og aktiviteter i et livshistorisk perspektiv

Mette Søndergaard

Systime Academic, 2004

Geriatrici. En tværfaglig udfordring.

Kirsten Amstrup og Ingrid Poulsen

1.udgave, 1.oplag

Munksgaard Danmark, 2004

Gerontologi. Aldring set i et biologisk, psykologisk, socialt og samfundsmæssigt perspektiv.

Ove Dahlin m.fl.

1.udgave, 2001

Gads Forlag

Selv mord blandt gamle mennesker – myter, fordomme og forebyggelse.

Jorit Tellervo (red.)

Nyt Nordisk forlag 2004.

Sidste kapitel. Psykologi og pædagogik i ældreplejen.

Tove Svejgaard (red.)

1.udgave, 1.oplag, 2003

Frydenlund

Sundhedsjura

Kent Kristensen

3.udgave

Gads Forlag, 2008

Tværfaglig geriatri – en indføring.

Margareth Bondevik og Harald A. Nygaard (red.)

2. udgave, 2007

Gads Forlag

Ældreomsorg – holdninger, omgangstone & etik.
Udgivet af ÆldreForum , april 2008

Artikler:

Fra tidsskriftet

Nyhedsinformation

December 2004.

”Ældres selvmord skal bremses”

og

Juni 2008

”Focus på individuel pleje gør personale meget gladere”

Web – sider:

<http://www.aeldreviden.dk/>

<http://www.fagligtaldrenetværk.dk/>

<http://www.aeldreforum.dk/wm140224>

<http://kvalitet.servicestyrelsen.dk/wm145243>

<http://www.holmegaardsparken.dk/index.php?id=157>

<http://www.livogdoed.dk/>

<http://www.dankselskabforgeriatri.dk/publikationer/geriatribrochure.pdf>

Uddannelsen er udviklet i forbindelse med et TUP-projekt med deltagelse af de fem social- og sundhedsskoler i Region Midtjylland i perioden 2006 – 2008.

Formålet var at udvikle et tilbud om et længerevarende efteruddannelsesforløb tilrettelagt for social- og sundhedsassistenter med udgangspunkt i en kombination af AMU-uddannelser.

Baggrunden for udviklingsarbejdet var en række fokusgruppe-interviews med ledere og social- og sundhedsassistenter fra forskellige sektorer. Denne proces afdækkede et behov for uddannelsesmål, som tilgodeser videreudvikling af og styrkelse af social- og sundhedsassistentens handlekompetencer på ældreplejeområdet.